

Un număr vechiu 2 lei

CURIERUL JUDICIAR

DOCTRINA — JURISPRUDENȚA — LEGISLAȚIUNE — ECONOMIE POLITICĂ — FINANȚE

DIRECTOR: CIRU E C O N O M U

Licențiat în drept din Paris, Procuror-General la Înalta Curte de casație

PRIM-REDACTOR: ION N. CESARESCU

REDACTOR-PROPRIETAR: I. S. CODREANU

ABONAMENTUL

Pe an, în România . . . . . 40 lei
6 luni . . . . . 20 „
3 luni . . . . . 10 „
Străinătate: 50 lei pe an, 25 pe 6 luni

*Apare de două ori pe săptămână
sub redacțiunea unui comitet*

Abonamentele se plătesc tot-d'a-una înainte

Redacția & Administrația
București, CALEA RAHOVEI—5
Lângă Palatul Justiției
TELEFON № 16/98

S U M A R

Actele legalizate de administrație, de d-l Ștefan Scriban;
JURISPRUDENȚA:

Curtea de casație s. II. *Comisarul Regal, recurs în interesul legii;*
Idem s. III: *Solomon Zwiebel cu Leon Wohl, V. Tenof și Solomon Bali;*
Tribunalul Brăila: *Zoe S. Stoianovici cu soțul său cu o Observație;*
Tribunalul Dorohoi: *Zemstvo-ul din Basarabia cu N. G. Goldenthal;*
Judecătoria ocolului Caracal: *Oprea Andreescu cu Toma Georgescu;*
Tribunalul Civil din Marsilia: *Despre imobilele prin destinație, cu o Observație.*

ACTELE LEGALIZATE DE ADMINISTRAȚIE

Dese ori se întâmplă ca dinaintea instanțelor judecătorești să vie în discuție valabilitatea actelor autentificate sau legalizate de primari, cu care ocaziune jurisprudențele au variat. Tocmai pentru a elucida acest punct, ne propunem să analizăm chestiunea și să demonstrăm că nu poate fi controversă acolo unde se impune o singură soluție.

Dacă examinăm legea, vedem că ea face distincțiune între legalizare și autentificare, căci cap. II, § 1 din l. aut. e intitulat: «Actele autentice propriu zise». Paragraful al doilea tratează despre «Legalizarea actelor sub semnătură privată». Și, în adevăr, dacă se dă dată certă unui act, dacă se certifică identitatea părților cari l'au subscris, avem o legalizare; iar dacă se constată și consimțământul, ne aflăm în fața unei autentificări.¹⁾

Un funcționar administrativ poate dar să dea autenticitate sau numai să legalizeze un act oarecare. Ce se va întâmpla cu asemenea acte, în caz când funcționarul nu era competent, referindu-ne, bine înțeles, la acte anterioare legii asupra autentificării din 1 Sept. 1886?

Art. 1172 c. civ. spune categoric că actul care nu poate fi autentic din cauza necompetinței sau necapacității funcționarului sau din lipsă de forme, este valabil ca scriptură sub semnătură privată, dacă s'a iscălit de părțile contractante, soluțiune foarte naturală și logică.

Pe temeiul acestei regule, trebuie să admitem că testamentele și actele translativ de proprietate imobiliară nu pot fi autentificate de un judecător de ocol și care nici nu poate fi delegat să instrumenteze în asemenea materie, fără ca lucrarea să nu fie izbită de nulitate pentru lipsă de capacitate.

S'a decis însă că, înainte de 1 Sept. 1886, primarii și ceilalți funcționari administrativi erau competenți să legalizeze procurile semnate prin punerea degetului și că asemenea procuri, acolo unde legea nu cere o procură autentică, sunt valabile, chiar dacă iscălitura primarului e înlocuită cu un sigiliu sau cu pecetea comună²⁾.

De asemenea, s'a declarat valabilă procura legalizată de intendentul penitenciarului în care era deținut mandantul (Cas. I, Bulet. pe 1876, p. 255), însă D-l Alexandresco zice că acel funcționar nu avea o atare competență³⁾.

Autoritățile administrative sau polițienești obișnuiesc însă să legalizeze obligații unilaterale semnate prin punere de deget sau prin aplicarea unui sigiliu (V. cod. Calimach, art. 1179 urm., cod. Caragea, art. 8, partea VI, cap. 2). În această privință s'a decis că atari acte făcute înaintea legii de autentificare sunt valabile, chiar dacă sunt semnate prin punerea degetului (Alexandresco, VII, p. 147. Cas. I, Bulet. pe 1872, p. 67; Bulet. pe 1883, p. 304; Bulet. pe 1885, p. 36; Bulet. pe 1890, p. 162, etc.).

²⁾ Cas. I, Bulet. pe 1882, p. 1090. Alexandresco, VII, p. 146, t. și n. 1.

³⁾ Ibidem, p. 145.

¹⁾ Alexandresco, VII, p. 144.

Și totuși s'a decis că un act semnat prin punerea degetului și legalizat de primar nu poate fi privit nici ca act autentic, primarul ne fiind competent, nici ca act privat, ne fiind semnat și deci că nu poate face probă în justiție, dacă e contestat (Cas. I, Feb., 1880), o atare competență având-o numai tribunalele. (Cas. I, 30 Martie 1881; Buc., I, 19 Martie 1882 și 25 Oct. 1883; Iași, II, 4 Iunie 1882).

S'a mai decis că actele legalizate de funcționarii administrativi nu sunt autentice, ci au numai data certă ⁴⁾; că ele constată numai data certă și identitatea semnăturii ⁵⁾.

În ce privește contractele solemne, ele trebuiesc înlăturate din discuțiune, întru cât nu pot avea existență de cât cu anumite forme.

La testamente, dacă partea a declarat că nu știe semna, testamentul e nul ⁶⁾.

În această ordine de idei, iată ce caz a avut de judecat suprema curte: P. Trăistaru cheamă în judecată pe I. I. Târziu pentru 805 lei, 50 bani ca moștenitor al tatălui său, pe baza unui înscris semnat de acesta prin punere de deget și legalizat de primar în 1884.

Iată acum ce fel argumentează și ce decide Curtea :

«Considerând că actul în virtutea căruia reclamantul pretinde suma .... nu poate fi privit nici ca act autentic, de oarece funcționarul care l'a legalizat nu avea o atare competență ; nici ca act sub semnătură privată, de oarece nu purta semnătura lui G. Târziu, părintele intimatului, fiind semnat prin punere de deget și nerecunoscut de intimat» ;

«Considerând că un așa act, față de dispozițiile art. 1172 C. civ., nefăcând probă în justiție, ... cu drept cuvânt tribunalul a respins acțiunea ca nefondată» ⁷⁾.

Și să notăm că aici era vorba despre o sumă de bani. Prin o decizie de tot recentă însă, iată ce decide aceiaș supremă Curte :

«Având în vedere că tribunalul s'a întemeiat pe înscrisul prin punere de deget din 11 Noembrie 1882 legalizat de Primăria Comunei .... sub No. 1131/82 .... din care se constată că acesta s'a primit suma de .... ce o împrumutase ;

«Considerând că înaintea legii din 1886 asupra autentificării actelor legalizarea dată de funcționarii administrativi avea puterea a constata atât data certă a actului, cât și identitatea și validitatea semnăturii, chiar dacă era prin punere de deget

și un atare act, între părți și acei ce reprezintă drepturile lor, avea toată forța probantă ca act sub semnătură privată ;

«Considerând că aceasta rezultă din dispozițiile art. 1172 C. civ., ... iar, după un uz constant, ținându-se seamă de numărul mare al celor dela țară mai ales cari nu știau carte, semnătura prin punere de deget certificată de primari și de polițai se consideră ca fiind proprie a părților ;

«Considerând că, afară de aceasta, ... tribunalul, pentru complectarea probei care rezultă din acest act, după cererea ambelor părți, a admis și proba cu martori ;

Pentru aceste motive .... respinge ⁸⁾.

Intemeierea pe uzul constant nu e un argument nou, de oarece l'a întrebuintat Curtea din Iași, sec. I-a în decizia de 7 Februarie 1885. (Dreptul No. 28/85).

Față de aceste soluțiuni contrazicătoare, ne întrebăm : unde e adevărul ? Și pe ce, mai întâi, se întemeiază uzul constant și de când uzul are putere de lege ? Art. 1912 C. civ. nu poate deslega problema, căci el zice numai atât că *legile* contrarii sunt abrogate. Aici însă nu e nici-o lege care să determine competența primarilor or a polițailor, lege care să fi scăpat de abrogarea tacită a menționatului articol. Dacă lucrurile sunt așa, nu prea înțelegem trimeterea ce o face D-l Alexandresco în vol. I, ed. II-a, No. 2 la o deciziune a Casației unde se vorbește de actele semnate prin punere de deget.

Pentru o mai bună lămurire, să facem o repede examinare a vechilor legiuri, în speranță că acolo vom găsi vre-un text care să determine competența unor atari funcționari.

După C. Caragea (art. 6, p. III, cap. 2, p. vânzări), vânzarea chiar a unui nemișcător era validă dacă era făcută prin act scris și iscălit de doi martori și de scriitorul actului, care putea fi chiar notarul satului, dacă părțile nu știau carte ⁹⁾. În ce privește legalizarea, ea era necesară numai față de terții ¹⁰⁾.

În legiuirea din 15 Martie 49, art. 2 spune că orice zapis al lucrurilor nemișcătoare și țișanilor se va adevăra de către *judecătoria* locală. Iar art. 3 zice : când se vinde lucru sădit sau clădit pe loc străin, vânzarea unor asemenea lucruri către obraze străine nu se va putea face decât prin *canalul judecătoriei*.

După art. 1179 C. Calimach acel care nu știe carte sau nu poate scrie din pricina metehnelor tânpești, trebuie să cheme doi martori din cari

⁴⁾ Cas. I, 19 Feb. 1883 și 30 Martie 1881.

⁵⁾ Cas. I, 26 Ian. 1885.

⁶⁾ Alexandresco, VII, p. 451.

⁷⁾ Cas. I, No. 301/906. Curierul Judiciar No. 55/906.

⁸⁾ Cas. I, No. 391/907. Curierul Judiciar, No. 72/908.

⁹⁾ Cas. I, Bulet. pe 1898, p. 67.

¹⁰⁾ Dumitrescu, C. com., II, p. 14 urm.

unul să-l iscălească, iar el să pue degetul pe cruce sau să facă „cel de mână obișnuit semn“.

Art. 341 din Reg. organic al Munteniei spune că locuitorii dela sate nu sunt supuși formalităților transcrierii pentru amanet și foile de zestre.

Anexa lit. T din Reg. org. al Moldovei, în art. 2, are o dispozițiune identică. Art. 3 însă zice că zapsurile de particulare vânzări de veci a averii nemișcătoare, după împlinirea formelor legiuite prin sobornicescul hrisov, se vor întări de către divanurile respective ale țării. «Tot de către aceste divanuri se vor întări și zapisele de schimburi pentru averi nemișcătoare, iar pentru vânzări de mici averi, adică: pogoane de vii, case, dughene și alte acare, cum și părți răzășești, zapisele se vor putea întări și de către judecătorii ținuturilor ....».

Cum vedem, vechile legiuiuri nu ne spun nimic în această privință și de aceea suprema Curte nu ne poate vorbi de cât despre un uz constant.

Dacă, prin urmare, nu avem nici un text, atunci nu poate fi vorba despre vre-o abrogare tacită. Codul civil nici el nu ne spune nimic în art. 1171 și urm. El nu determină nici o competență, afară de cazul când e vorba de testamente, ipoteci, etc. În așa împrejurări, când practica constantă era ca administrația să autentifice sau să legalizeze, deși Reg. organic, pusese principiul separațiunii puterilor, ce era de făcut? Necontestat că tribunalele erau competente. Acest punct e în afară de discuție și Casația putea spune că numai tribunalele sunt competente să dea autenticitate actelor, cu excluderea ori-cărui alt ofițer public. ¹¹⁾ Ce era însă de făcut cu un obicei așa de constant, cu o sumă de acte amenințate cu nulitatea? Utilitatea cauzei, necesitatea, au adus fatal consacrarea uzului, deși pentru un uz nerecunoscut de lege suprema Curte n'ar casa, chiar de-ar fi violat, căci ar fi o chestiune de fapt.

O atare motivare însă nu e suficientă, e o lipsă de motivare. După noi, singurul temei juridic e acel ce isvorăște din *error communis facit jus*. Aceasta înseamnă că obiceiul facea să se creadă că primarii, polițaii, etc., sunt competenți (Alexandresco, VII, p. 127).

În baza acestui principiu s'a admis că dacă s'a numit un judecător străin, actele lui sunt valabile, pentru că părțile au fost induse în eroare prin însuși faptul autorității competente. Astfel, nevoia de a recurge la un funcționar, a dat obiceiului puterea unei adevărate legi.

Parte din doctrină și jurisprudență nu consideră valide actele făcute de moștenitorul aparent,

când achizitorul e de bună credință? Dacă, prin urmare, buna credință, eroarea aceasta obișnuită, comună, are atâta putere, de ce n'ar putea înlătura anularea unui act? ¹²⁾

Și de astă dată echitatea a învins ¹³⁾.

Ștefan Scriban.

INALTA CURTE DE CASAȚIE ȘI JUSTIȚIE, S. II

Audiența dela 5 Noembrie 1907

Președenția D-lui N. MANDREA, Președinte

Comisarul Regal, recurs în interesul legii

Recurs în interesul legii.—Dacă în contra deciziilor justiției militare se poate face recurs în interesul legii.—Dreptul exclusiv al Ministrului de justiție sau al Procurorului general de pe lângă Curtea de casație, a face recurs în interesul legii.—(Art. 443, 444 și 449 Pr. pen. și art. 76 C. just. militare).

Vizarea art. 443, 444 și 449 Pr. penală semnalată prin art. 76 al codului justiției militare, înseamnă numai că și în contra deciziilor justiției militare se poate face recurs în interesul legii, fără însă ca prin aceasta să indice că Comisarul Regal ar putea face recurs în interesul legii, acest drept avându-l numai Ministrul justiției sau Procurorul G-l al Curții de casație.

Decizia 2242/907.—Respins recursul făcut în interesul legii de Comisarul Regal al Consiliului Permanent de Revizie al Armatei contra deciziei acelui Consiliu No. 25/907.

Curtea,

Ascultând pe d-l Procuror St. Stătescu în concluziuni;

Deliberând,

Având în vedere recursul făcut, în interesul legii, de d-l Comisar Regal al Consiliului Permanent de Revizie al armatei contra deciziunii acelui Consiliu cu No. 25/907;

Având în vedere că Comisarul Regal își întemeiază recursul pe dispozițiunile art. 76 din codul de justiție militară, care prevede că prescripțiunile art. 443, 444 și 449 din codul de instrucțiune criminală se aplică și la hotărârile tribunalelor militare și că Comisarul Regal, în jurisdicțiunea militară, ca și procurorul în cea civilă, reprezintă pe una din părțile ce figurează în toate afacerile date în competența acestei jurisdicțiuni;

Considerând că vizarea art. 443, 444 și 449, semnalată prin art. 76 al legii justiției militare înseamnă că și în contra deciziilor justiției militare se poate face recurs în interesul legii,—prin aceasta însă nu se indică că Comisarul Regal ar putea face recurs în interesul legii;

Considerând că pentru a ști cine e în drept a face recurs în interesul legii, avem a recurge la art. 11 din legea Curții de casație și art. 443 și 444 proc. penală, după care recursul în interesul legii se poate face sau

¹²⁾ Cas. I, 110/902. Curierul Judiciar, No. 60/902, cu nota savantă a d-lui Alexandresco

¹³⁾ V. Codul lui Matei Basarab, glava IV, unde se zice: «unde nu e lege scrisă, acolo trebuie să păzim obiceiul locului». V. și Cas. I, Bulet. pe 1883, p. 307: unde suprema Curte spune că obiceiul pământului în dreptul nostru anterior avea putere de lege. V. Alexandresco, vol. I, ed. II, p. 35, No. 2.

Notăm că în articolul de față ne referim la actele juridice petrecute între aplicarea codului civil și 1 Sept. 1886.

¹¹⁾ Cas. I, 30 Martie 1881.

de Ministerul de justiție, sau de Procurorul general al Curței de casație ;

Considerând că, în speță, recursul făcut de Comisarul Regal s'a trimes, în urma unui referat al Ministerului de războiu, Ministerului de justiție și acesta l'a trimes Procurorului general al Curții de casație, fără ca însă Ministrul de justiție să fi manifestat că vrea a-și însuși acel recurs în interesul legii, fără ca să fi denunțat Procurorul-general al Curței de casație ca el să facă recurs în interesul legii, precum și fără ca însuși Procurorul-general al Curței de casație să fi chibzuit a face recursul în interesul legii ;

Că așa fiind, recursul făcut de comisarul regal ne- fiind făcut în interesul legii, sau de Ministerul de justiție, sau de Procurorul general al Curței de casație, are a fi respins ;

Pentru aceste motive, Curtea, respinge, etc.

INALTA CURTE DE CASAȚIE ȘI JUSTIȚIE, S. III

Audiența din 23 Noembrie 1907

Președenția D-lui G. P. PETRESCU, Președinte

Solomon Zwibel și Leo Wohl cu V. Tenov și Solomon Baly

Revizuire.—Mărturie mincinoasă.—Art. 290 § 3 procedura civilă.—Dacă acest text se poate întinde și la cazul când s'a descoperit, în urma judecății definitive, că experții erau creditorii unei părți din proces.—Soluție negativă.

Calea extraordinară a revizuirii, admisă în cazul prevăzut de art. 290 § 3 din procedura civilă, când hotărârea definitivă s'a întemeiat pe depunerile unor martori dovediți mincinoși, nu se poate întinde și la cazul când judecata s'a întemeiat pe o expertiză și posterior s'a descoperit că experții erau creditorii a părții adverse din proces, pentru că nesinceritatea experților nu s'ar putea stabili de cât prin redeschiderea debaterilor asupra fondului, ceea ce ar constitui violarea autorității lucrului judecat, fără ca vre un text formal de lege să statornicească o asemenea derogare, cum este în cazul marturilor recunoscuți mincinoși.

Deciziunea No. 320/907. — Respins recursul făcut de Solomon Zwibel și Leo Wohl contra deciziunii No. 3/905 a Curței de Apel Iași s. II, dată în proces cu V. Tenov ș. a.

Curtea,

Ascultând pe d-l avocat Borș în desvoltarea motivelor de casare ;

Pe d. avocat Boambă în combateri ;

Deliberând,

Asupra unicului motiv de casare :

«Violarea art. 290 § 3 c. pr. civ. și exces de putere. Noi credem că deciziunea onor Curți de apel pe care am afa- cat'o cu recurs este anulabilă pentru următoarele consi- derente :

«Legea consideră pe experți ca și pe martori contrar după cum afirmă Curtea de apel, ca un mijloc de dovedire. Fal- sitatea arătării experților vîțiază o hotărâre judecătorească care se întemeiază exclusiv pe actul lor, tot așa cum vîțiază o deciziune care se bazează pe false depuneri de martori min- cinoși. Am dovedit cu hotărâri judecătorești că experții Schill și Ionescu dela cauza în fond unde ne-a condamnat la o sumă enormă, erau persoane interesate în cauză, astfel că reaua lor credință devenise manifestă și în fine oricât de limitative trebuiesc cazurile admise de lege pentru revizuirea hotă-

rărilor judecătorești definitive, totuși cazul în specie nu depă- șește limita prescrisă de art. 290 § 3, căci textul îl include implicit».

Având în vedere deciziunea Curții de apel din Iași secția II-a cu No. 3 din 23 Maiu 1906 atacată cu recurs ;

Având în vedere că prin această deciziune Curtea din Iași respinge cererea de revizuire făcută de Solo- mon Zwibel și Leo Wohl, comercianți din Fălticeni în contra deciziunii acelei Curți cu No. 2/902 pronun- țată între dânsii și Vasile Tenov ;

Având în vedere că prin deciziunea No. 2/902 a cărei revizuire s'a cerut înaintea instanței de fond, recurenții Solomon Zwibel și Leo Wohl au fost condamnați să plătească lui Vasile Tenov suma de lei 240000 cu pro- cente dela data reclamațiunii ca daune interese și 12000 lei cheltueli de judecată ;

Având în vedere că recurenții își au întemeiat cere- rea lor de revizuire pe dispozițiunile art. 290 § 3 din codul de procedură civilă ; că în dovedirea mijlocului invocat au susținut că hotărârea supusă revizuirii se fondează între altele și pe o expertiză efectuată de către experții Schil și Ionescu ; că, posterior condamnării lor, au descoperit că experții Schil și Ionescu erau creditorii adversarului lor Vasile Tenov în momentul când au fost numiți experți și au păstrat această calitate până astăzi când Vasile Tenov este condamnat să le plătească suma datorită printr'o sentință pronunțată de Trib. Ilfov ; că între Vasile Tenov și experți existând raporturi ju- ridice rezultând din niște cambii semnate de Tenov expertiza pe care se reazemă hotărârea supusă revi- zuirii este isbită de nulitate ; că așa fiind întreagă ho- țărârărea ce s'a pronunțat este vîțiată și ca atare revi- zuirea se impune spre a se procede la o nouă judecată prin înlăturarea din debateri a elementelor vîțiate ; că, în drept, experții sunt asimilați cu martorii și de- clarațiunile făcute de dânsii au aceiași valoare juridică ca și a marturilor ; că atunci când se stabilește că mar- torii audiați cu ocaziunea judecăței au fost stigmati- zați ca martori mincinoși calea revizuirii conform art. 290 § 3 este deschisă ; că prin analogie calea re- vizuirii trebuie să rămâie deschisă și în cazul când se descoperă că experții au fost interesați la rezolvarea procesului în care ei au produs luminele experienței și ale priceperii lor ;

Având în vedere dispozițiunile art. 290 § 3 din pro- cedura civilă ;

Considerând că în principiu o hotărâre care a rămas definitivă fie prin percurgerea tuturor instanțelor fie prin expirarea termenilor în care ea putea fi atacată este considerată, juridicește, ca expresiunea adevărului ; că acest adevăr nu mai poate fi pus în discuțiune ori cât de evident ar părea că la baza lui se găsește o e- roare de drept sau de fapt ; că în interesul de a pune capăt litigiilor angajate și a nu mai turbura din nou liniștea părților,—cari cu multă trudă și străgăniri au terminat procesul,—legiuitorul a prohibit reînvierea li- tigiilor închise, prin o presumpțiune legală, juris et de jure, numită autoritatea lucrului judecat ;

Considerând că la acest principiu, absolut legiuitorul nu a derogat decât în cazuri cu totul excepționale și anume enumerate ; că între cazurile în care o judecată se poate reîncepe este, fără îndoială, și acel prevăzut de art. 290 § 3 pr. c., dar în acest caz nu intră motivul de re- vizuire de care recurenții se prevalează ; că dacă art. 216 din proc. civ. ordonă ca experții să fie citați în judecată ca și martorii, de aci nu se poate deduce că în totdeauna când o hotărâre poate fi revizuită pentru că martorii ce au depus în afacerea judecată au fost recunoscuți mincinoși, prin identitatea de rațiune ju- ridică o hotărâre poate să fie revizuită și când experții sunt dovediți a fi fost interesați ; că excepțiunile fiind de drept strict, ele nu se pot întinde prin analogie și la cazuri neprevăzute de lege ;

Considerând că afară de aceasta, este o deosebire e-

normă între cazul când martorii audiați în instanță s'au dovedit a fi fost mincinoși și au fost condamnați ca atari și între acela în care s'a descoperit că între experți și una din părți au existat niște raporturi ce ar fi de natură a suspecta caracterul lor de probitate, lealitate și onorabilitate; că, în primul caz, falsitatea pozițiilor martorilor este învederată printr'o hotărâre penală a cărei veritate se impune întregii societăți, pe când, în secundul caz, nesinceritatea experților nu se poate stabili decât prin redeschiderea debaterilor asupra fondului, și prin o nouă examinare a tuturor elementelor de probațiune produse de părți, ceace în realitate nu ar fi decât punerea în discuțiune a lucrului judecat fără nici un element de convicțiune necontestat care să facă manifestă a priori fraudă experților;

Considerând că ast-fel fiind, motivul de revizuire invocat nu este prevăzut de nici un text de lege și deci mijlocul de casare mai sus formulat este neintemeiat; Pentru aceste motive, Curtea, respinge, etc.

TRIBUNALUL JUDEȚULUI BRAILA

Audiența dela 11 Iunie 1907

Președenția D-lui L. R. OPREANU, Judecător
Ordonanța No. 3992

Divorț.—Ținerea provizorie a copiilor în timpul divorțului de către bărbat.—Dreptul Președintelui Tribunalului pe cale de ordonanță de référé, de a lua copilul din îngrijirea tatălui și al da mamei în timpul procesului de divorț, cu observarea art. 66 bis pr. civilă.—(Art. 249 c. civil, și 66 bis pr. civilă).

Conform art. 249 codul civil, ținerea provizorie a copiilor rămâne bărbatului în timpul procesului de despărțenie. Luarea din îngrijirea tatălui, în timpul procesului de despărțenie, a unui copil și darea acestui copil în îngrijirea mamei pentru motive grave, fiind o măsură grabnică în favoarea minorului, ca atare, poate fi ordonată de președintele Tribunalului pe cale de ordonanță de référé, cu observarea formelor prevăzute de art. 66 bis din procedura civilă.

Noi Prezidentele tribunalului,

Având în vedere cererea făcută de d-na Zoe I. Stoianovici prin petițiunea înreg. la No. 12967 de astăzi, prin care ne cere ca în baza art. 66 bis pr. civ. și 249 c. civil, să ordonăm ca copilul său Vergiliu, rezultat din căsătoria sa cu Ion Stoianovici, cu care este azi în divorț, să îi fie încredințat în îngrijirea dănei;

Având în vedere motivele invocate prin această cerere și copia după procesul verbal încheiat de d-l procuror al acestui Tribunal în ziua de 9 Iulie 1907;

Considerând că după dispozițiunile art. 249 cod. civil, ținerea provizorie a copiilor va rămâne bărbatului în procesul de despărțenie, afară numai dacă se va hotărâ în altfel de către Tribunal, după cererea mamei, sau a familiei, sau a Ministerului public;

Că conform art. 66 bis pr. civ., președintele tribunalului va putea să hotărască în termen de cel mult trei zile printr'o încheiere înscris, motivată, dată și iscălită de dânsul și de grefer, în cazuri grabnice pentru păstrarea unui drept care s'ar păgubi prin vre o întârziere, precum, etc.;

Considerând că, în principiu, măsura de a se lua din îngrijirea tatălui, în timpul procesului de divorț, un copil și a se da în îngrijirea mamei, pentru motive grave, este o măsură grabnică în favoarea minorului, și ca atare, dânsa poate fi ordonată de președintele Tribunalului pe cale de ordonanță de référé, cu observarea formelor prevăzute de art. 66 bis pr. civilă;

Că în acest sens jurisprudența franceză este constantă

(Vezi Laurent Principes de Droit Civil Francais, Tom. 3, (5-eme edition) No. 254, pag. 295 și 296);

Considerând că, în speță, din procesul verbal încheiat de d-l Procuror al acestui Tribunal în ziua de 9 Iulie 1907, în urma ordinului d-lui Procuror general al Curței de apel Galați sub No. 5437 și 5452/907 motivată de reclamațiunea soților Stoianovici, se constată că copilul Vergiliu, în etate de 12 ani, rezultat din căsătoria lor, se află chiar azi în îngrijirea mamei într'o stare de gravă maladie, suferind de o febră continuă cu exacerbațiune nocturne, o tuse suspectă și ganglioane bronchici infiltrați; că d-nii Iorgandopol, medicul primar al orașului și C. Paizi, medicul curant al copilului, cari au examinat pe copil, după ce au depus legiuitul jurământ, mai arată prin concluziile lor, că chiar dacă maladia acestuia s'ar ameliora, va trebui să petreacă un timp de cel puțin două luni într'o localitate climaterică pentru a se vindeca;

Că, față cu aceste constatări de fapt ale d-lor medici, este evident că nimeni altul mai mult ca mama copilului nu ar putea prin grije și afecțiunea inerentă naturii de mamă, să îngrijească mai bine de copil.

Că, tatăl copilului din cauza multiplelor sale ocupațiuni de sigur că în aceste grave împrejurări pentru copil, căci este vorba de sănătatea lui, nu va putea să dea personal copilului său îngrijirile trebuincioase atât aci în Brăila cât și acolo unde va trebui să petreacă cele două luni de cură, precum i le-ar putea da mama lui, căreia ia fost dat în tot timpul duratei căsătoriei până acum să-l aibă sub o mai aproape a sa privighere și îngrijire;

Că, de altfel, se constată din dosar și lucrările aflate la Parchet că însuși copilul a fugit dela casa părintelui său, unde se afla dat în îngrijire, la casa mamei sale, din cauza rețelilor sale îngrijiri și tratamente, ceace denotă că copilul are o mai mare afecție către mama lui decât către tatăl său;

Că, astfel, ar fi și nedrept de a izbi azi pe copil în afecțiunea sa către mamă, luându-l dela dânsa, tocmai acum când bolnav fiind, are nevoie de mai multă liniște sufletească;

Că, deci, Noi, apreciind toate aceste împrejurări, găsim că interesul minorului, singurul care trebuie avut în vedere în astfel de cazuri, cere ca dânsul să fie dat în îngrijirea mamei sale Zoe Stoianovici

Văzând și concluziunile conforme ale d-lui Procuror puse pe cererea de față;

Pentru aceste motive Noi Președintele dispunem a se da copilul în îngrijirea mamei sale, etc.

Președinte, s. v. (s) L. R. Opreanu.

Grefer (s) N. S. Gheorghiu

Observație.—Cazul asupra căruia președintele trib. Brăila a fost chemat a se pronunța în speță de față, este unic până acum în jurisprudența noastră.

Chestiunea este de a se ști dacă președintele tribunalului poate, conform art. 66 bis Pr. civ., să dispue pe calea procedurii de référé, într'un proces de divorț, încredințarea copiilor născuți din căsătorie, unei alte persoane decât tatălui, așa cum se decide în genere în Franța?

Această chestiune este îndoelnică, pentru că art. 249 din codul civil nu vorbește de cât de tribunal, și tocmai la 1900 s'a introdus în legea noastră procedura așa zisă référé.

Ea este zicem îndoelnică, fiind că e vorba de a se ști dacă procedura specială a divorțului care

face parte din codul civil, a fost modificată prin art. 66 bis Pr. civ. Cu toate acestea, nu vedem pentru ce președintele tribunalului n'ar putea lua măsurile urgente prevăzute de acest text, atunci când aceste măsuri ar fi spre folosul copiilor. Sunt, în adevăr, cazuri în cari procedura divorțului, oricât de specială ar fi, trebuie să fie complexată prin procedura comună. Astfel, de exemplu, textele din codul civil privitoare la divorț nu prescriu ca martorii ce se ascultă în această materie să depue jurământul, și cu toate acestea, toți autorii admit că martorii trebuie să fie supuși jurământului conform dreptului comun (art. 196 Pr. civ.). (Vezi D. Alexandresco, t. II, p. 97, ed. a 2-a). Pentru ce dar art. 66 bis Pr. civ. n'ar fi aplicabil în specie? Cu toate acestea, autorul de mai sus (t. II, p. 123, 124, ed. a 2-a) zice că numai Tribunalul în complet, nu însă președintele singur poate, spre folosul copiilor, să încredințeze ținerea lor mamei, unei rude sau unei persoane străine, dacă mama nu prezintă destule garanții de moralitate.

(N. R.)

TRIBUNALUL JUDEȚULUI DORHOI

Audiența din Noembrie 1907

Președenția D-lui G. COLLINI, Jude-Instructor

Zemstvo-ul din Basarabia cu N. Gh. Goldenthal

Seința No. 250

Persoane morale - Capacitate - Art. 7, § 5 Constituție.

Statul și emanațiunile statului, precum județul, comuna, sunt persoane juridice necesare, cari au existență legală din momentul ce sunt recunoscute ca atari de diplomație.

Persoanele fizice, ca și persoanele morale străine, nu pot dobândi imobile rurale în România.

S'au prezentat D-nii Matei B. Cantacuzino ca reclamant, pentru zemstvo-ul din Basarabia, S. Goldenthal ca pârât, asistat de D-nii N. Gh. Nanu și P. Missir.

Tribunalul deliberând și

Având în vedere acțiunea intentată de comitetul executiv (Uprava) al zemstvoului din Basarabia, prin procurator, D-l advocat Stere, contra d-lui Gh. Calmuțchi, proprietar, domiciliat în comuna Sângerei, districtul Bălți, Basarabia, prin care cere a fi obligat numitul a remite în deplină proprietate a zemstvo-ului Basarabiei moșiile Gherenei și Panaitonia din Jud. Dorhoi¹⁾.

Considerând că prima obiecțiune ce se ridică de pârât este că zemstvo-ul din Basarabia nu este alt-ceva decât o autoritate administrativă locală creată de către puterea legislativă rusă, deci o persoană morală străină, datorând existența ei unei închipuiri juridice și legii care a creat-o, și nu poate trăi și avea vre-un drept în afară de teritoriul statului unde a căpătat viață și a cărei lege a creat-o; că întrucât zemstvo-ul din Basarabia fiind o persoană morală străină, nu poate invoca nici-un text de lege din țara noastră care să-i recunoască existența sa juridică și exercițiul unor asemenea drepturi, este absolut incompatibil de a exercita drepturi de succesor în România;

Considerând că în ceea ce privește persoanele morale, diferite teorii au fost create de jurisconsulți asupra existenței lor, dând naștere la diferite soluțiuni asupra drepturilor ce aceste persoane au în țările străine, precum și asupra recunoașterii lor din partea statelor unde voesc a-și întinde activitatea lor;

Considerând însă că în ceea ce privește statul, precum și dependențele sale: județul, comunele, etc., întreaga doctrină e unanimă a recunoaște ca fiind, cum o numește Savigny, o persoană morală naturală sau necesară, care, prin forța lucrurilor, trebuie să aibă exercițiul drepturilor, trebuie necesarmente să fie recunoscute ca atare în țară streină; că, din moment ce un stat este recunoscut ca corp politic, aceasta implică și recunoașterea capacității sale ca ființă juridică. Singurul jurisconsult care contestă statului orice drept în străinătate este d-l Moreau, profesor la Universitatea din Aix (opul citat în Clunet, 1892, p. 337).

Laurent care, în Principes de Droit Civil Français (I, p. 406), învață că statul neexistând ca persoană civilă decât în virtutea legii, nu poate, din acest motiv, să aibă existență legală în străinătate, deci să aibă drepturi, să fie proprietar, să contracteze sau să stea în judecată, părăsește în Le Droit Civil International (IV, p. 251) această părere, înbrățișind-o pe cea generalmente admisă: «mă asociez, zice el, la opinia generală și admit că statul există ca persoană juridică din momentul ce este recunoscut ca putere independentă de diplomație». D-l C. N. Buzdugan, persoane morale, p. 6.

Că întrucât zemstvo-ul este, neîgăduit, o porțiune a statului rusesc, e considerat ca o persoană morală necesară, care se poate bucura în România de exercițiul drepturilor sale civile, fără a fi necesar de o recunoaștere a puterii suverane, a statului român;

Considerând că independent de recunoașterea existenței unei persoane morale străine, după dispozițiunile art. 811 și 817 C. civ., orice persoană morală urmează a cere și obține autorizare, pentru a putea primi liberalități, ceea ce, în cazul de față, zemstvo-ul a obținut autorizare dela guvernul român prin înaltul decret regal nr. 332, din 28 Februar 1906, publicat în M. Of., nr. 244/906;

Considerând că pe lângă această obiecțiune pe care o găsim neîntemeiată, pârâtul a ridicat o a doua, relativ la lipsa de capacitate, și anume că reclamantul fiind o persoană morală străină, este izbită de incapacitate juridică de a dobândi imobile rurale în România, față cu dispozițiunile prohibitive din art. 7, § 5 din constituție, la care reclamantul opune că prohibițiunea din art. 7 din constituție nu atinge transmisiunile prin moștenire, fie ab intestat, fie testamentare, nici nu vizează decât persoanele fizice, iar nici de cum cele morale;

Considerând că, după art. 7, § 5 din constituție, numai Românii sau cei naturalizați români pot dobândi imobile în România, deci se declară incapabili străinii de a dobândi asemenea imobile;

Considerând că cuvântul a dobândi întrebuintat în art. 7 din Constituție fiind general, cuprinde toate modurile de câștigare a proprietății, fără osebite cu titlu oneros sau gratuit; că succesiunea, fie testamentară, fie ab intestat, figurând și ea între modurile de dobândire a proprietății, conform art. 644 și 645 C. civ., este cuprinsă în art. 7, § 5 din Constituție;

Că prohibițiunea din acest articol atinge și transmisiunile prin moștenire, fie ab intestat, fie testamentare, rezultă și din dezbaterile ce au urmat în constituantă cu ocaziunea votării art. 7. În primul proiect emanat din inițiativă parlamentară și prezentată Camerii de raportorul Gh. Mărzescu prevedea: «că străinii nu pot în alt mod dobândi imobile rurale, de cât prin moștenire ab intestat», dispoziție care s'a păstrat și de Comitetul delegaților aleși de secțiunile Camerii. Acest proiect fiind respins, guvernul a propus un altul, în care se prevede că «străinii nu vor putea dobândi, sub orice titlu ar fi, proprietăți rurale, afară de vii, locuri

¹⁾ Am eliminat considerantele de fapt ca inutile.

(N. R.)

sau case în orașe». Acest proiect fiind trimis din nou în studiul secțiunilor, a devenit legea actuală, din care s'a suprimat cuvintele: «sub orice titlu ar fi și afară de vii sau locuri de case în orașe». Cu această ocaziune, raportorul legii, D. Giani, în raportul său, arată că, «modificările aduse proiectului guvernului n'au alterat nici spiritul, nici esența sa și că dobândirea proprietății rurale a rămas tot un drept politic». Din aceasta rezultă neîndoios că constituanta, prin menționatul articol, n'a permis străinilor de a dobândi imobile rurale prin moștenire și dacă ar fi voit aceasta, ar fi declarat-o expres, față cu respingerea primului proiect. (În acest sens, C. Iași I, nr. 1766/91. D. Alexandresco, C. civ., I, p. 339);

Considerând că dispozițiunile acestui articol nefăcând nici o distincțiune, urmează a fi aplicat și persoanelor morale streine accepițiunea cuvântului de Români întruînțat fiind echivalentă cu cea de «cetățeni români», sau de români cari se bucură de drepturile civile și politice;

Că constituantul din 1879 edictând această măsură de conservare în scop de a păstra proprietatea rurală în mâinile Românilor, nu a înțeles de a îndepărta numai pe persoanele fizice străine ci și pe orice persoană morală străină, nici o distincțiune neputându-se face, art. 7 § 5 cuprinde o dispozițiune de ordine politică și socială, de siguranță națională, scopul legii neputând fi atins dacă s'ar permite persoanelor morale străine de a dobândi atare imobile (Înalta Curte de casație, în mai multe rânduri s'a pronunțat că dreptul de a dobândi imobile rurale este un drept politic. În acest sens, cas. s.-unite din 9 Oct. 1903, în acest sens, D. Alexandresco, Explic. Cod. civ., I, p. 269, C. N. Buzdugan, Persoane Morale, p. 91).

Că, din toate acestea, într-o cât reclamantul este o persoană morală, față cu dispozițiile prohibitive din art. 7 § 5 din Constituție, nu are dreptul de a dobândi imobile rurale în România și acțiunea sa urmează a fi respinsă;

Pentru aceste considerante redactate de d-l jude-instructor G. Collini, Tribunalul respinge, etc.

(ss) Gh. Collini, I. Liciu, D. Tomida.

JUDECĂTORIA OCOLULUI I CARACAL

Audiența dela Decembrie 1907

Carte de judecată civilă No. 981/907

Societate. — Condițiuni cerute pentru existența ei. — Exploatarea unei moșii în mod cu totul separat de către două persoane, cu capitalul și modul de care dispune fiecare. — Dacă acest mod de exploatare poate constitui o societate.

Societatea este un contract prin care două sau mai multe persoane convin de a forma un fond comun cu mijlocul mizelor procurate de fiecare dintre ei, în vedere de a împărți beneficiile cari ar putea să rezulte din acea societate.

Prin urmare, atunci când o moșie se muncește în mod cu totul separat de către două persoane, pe o jumătate de întindere fiecare în felul și cu capitalul de care fiecare va voi a dispune, iar prin acest fel de exploatare îndepărtându-se posibilitatea ca câștigul sau paguba să fie împărțite în mod egal, un asemenea contract constată o subarendare, iar nici de cum o societate.

Judecata,

Având în vedere acțiunea făcută de Oprea Andreescu din com. Redea cu petiția înregistrată la No. 9619/907, care în urma modificărilor aduse în ședința dela 30 August 1907, are de obiect ca Toma Grigorescu din

com. Redea să fie obligat a-i plăti suma de lei 1132 plata câștiurilor lui Octombrie și Decembrie 1906 ale moșiei Redișoara Romanați;

Având în vedere că la această cerere pârâtul a opus cererea sa reconvențională scrisă pe petiția înregistrată la No. 12385/907 prin care cere ca numitul reclamant să fie obligat a-i restitui suma de lei 1150, sumă ce i-a fost încredințată cu titlu de garanție;

Având în vedere susținerile și cererile părților și actele prezentate din care rezultă în fapt următoarele: la 22 Februarie 1902 scoasă fiind în licitație moșia statului Redișoara Romanați se prezintă ca concurent și Oprea Andreescu care oferind prețul convenit Statului, acesta adjudecă moșia asupra dânsului cu care și încheie contract de arendare pe timpul dela 1903—1913 cu arenda anuală de 4050 lei și cu obligație ca în fiecare an să lase spre odihnă a patra parte din moșie, — iar pentru garantarea îndeplinirilor tuturor acestor îndatoriri a depus ca garanție suma de lei 2300. În urma acestor fapte intervine între Oprea Andreescu și Toma Grigorescu contractul cu data 27 Aprilie 1902 autentificat de Tribunalul Romanați la No. 504/902 prin care se dispune că moșia Redișoara se va împărți în patru părți egale din care două, adică jumătatea moșiei se va munci de Oprea Andreescu, iar celelalte două părți, adică cea de a doua jumătate se va munci de Toma Grigorescu, cu îndatorire pentru acesta de a plăti arenda și a respecta pătrimea în proporție cu întinderea moșiei ce muncește, iar pentru garantarea îndeplinirilor acestor condițiuni Toma Grigorescu se obligă a depune ca garanție jumătate din suma de lei 2300 depusă de Oprea Andreescu către Stat, adică lei 1150;

Având în vedere că acestui contract reclamantul Oprea Andreescu prin concluziunile puse în instanță îi atribue că constată o societate intervenită între dânsul și pârâtul Toma Grigorescu, iar acestuia îi atribue că s'a folosit de jumătatea de moșie, că și-a îndeplinit îndatorirea în ce privește garanția pentru care i-a încredințat 1150 lei, însă nu și-a plătit arenda pe câștiurile Octombrie și Decembrie 1906 rămânând astfel dator către dânsul cu valoarea acestor câștiuri adică 1132 lei;

Că în ce privește cererea reconvențională a pârâtului a susținut că acesta nu are dreptul a-i opune în compensație suma de lei 1150 întrucât această sumă împreună cu cealaltă sumă de 1150 capitalul său, sume care împreună formează garanția de 2300 lei, sunt reținute de către Stat deși contractul s'a reziliat pentru ca din ele să se despăgubească de amenda la care a cerut Tribunalului Romanați să-l condamne pentru faptul de a nu fi lăsat spre odihnă pătrimea moșiei. Existând dar discuție asupra chestiunii de a se ști cui se cuvine garanția, Statului sau dânsilor, suma de 1150, nu mai este certă și lichidă și deci nu mai poate fi opusă în compensație;

Având în vedere că în contra acestei apărări, pârâtul opune pe a sa susținând, că contractul constată o subarendare cu privire la jumătate din moșia Redișoara cu îndatorire pentru dânsul de a plăti către reclamant jumătate din arenda, a depune în mâinile sale jumătate din garanție și a lăsa spre odihnă jumătate din pătrimea calculată la toată moșia;

Că toate aceste îndatoriri în afară de ceea ce plătește arenda câștiurilor Octombrie și Decembrie 1906, dânsul îndeplinindu-le, iar contractul fiind reziliat, consecința este că reclamantul se găsește dator către dânsul a-i restitui garanția de 1150 lei, iar dânsul la randu-i fiindu-i dator 1132 lei arenda celor două câștiuri este locul a se face compensație între aceste două sume și în consecință a se obliga reclamantul către dânsul la diferența ce rezultă din această compensare, adică la plata sumei de lei 18;

Considerând că Societatea este un contract prin care două sau mai multe persoane convin de a forma un fond comun, cu mijlocul mizelor procurate de fiecare

dintre ei, în vederea de a împărți beneficiile cari ar putea să rezulte din acea Societate;

Considerând că în speță neexistând un fond (capital) comun format cu mijlocul mizelor procurate de către reclamant și părât destinat a fi întrebuințat în exploatarea comună a moșiei, ci din contră moșia muncindu-se în mod cu totul separat pe o jumătate de întindere de către reclamant iar pe cealaltă jumătate de către părât în felul și cu capitalul de care fiecare va voi a dispune; iar prin acest fel de exploatare îndepărtându-se posibilitatea ca câștigul sau paguba să fie împărțită în mod egal, urmează a se decide că contractul intervenit între reclamant și părât constată o subarendare iar nici de cum o Societate;

Considerând că acest contract de subarendare are a fi privit ca constatănd din partea părâtului către reclamant îndeplinirea următoarelor condițiuni: aceea de a plăti anual ca arendă suma de 2025 lei adică jumătate din întreaga arendă de 4050 lei ce reclamantul plătea către Stat; a depune garanție suma de 1150 lei adică jumătate din suma de 2300 lei ce acesta (reclamantul) depusese către Stat, și a respecta jumătate din pătumea calculată la întreaga întindere a moșiei;

Considerând, că în afară de îndatorirea de a plăti arenda în sumă de lei 1132 valoarea câștiurilor de Octombrie și Decembrie 1906, sumă recunoscută ca datorându-se de către însăși părât, toate celelalte îndatoriri cu privire la depunerea garanției, cum și respectarea pătumei, urmează a fi considerate ca îndeplinite de către părât și aceasta ca o consecință a recunoașterii reclamantului că a primit suma de 1150 lei ca garanție, cât și a răspunsului la interogator dat de părât că dânsul a respectat pătumea calculată la întinderea moșiei ce a muncit, răspuns contra căruia reclamantul nu a cerut a face dovada contrarie (1206 C. civil);

Considerând, dar, că reclamantul nefiind creditor părâtului decât pentru neplata arende, sumă certă și lichidă, iar părâtul fiind la rândul său creditor pentru restituirea garanției, sumă iarăși certă și lichidă, urmează a se admite de fondate ambele cereri, adică aceea a reclamantului pentru 1132, iar aceea a părâtului pentru 1150 lei, și în consecință operând în temeiul art. 1144 și 1145 cod. civil compensația între aceste două sume, a decide obligarea reclamantului a plăti părâtului suma de lei 18, plus treizeci lei cheltueli de judecată;

(s) Judecător G. Hagi-Chirea

Grefier (s) Th. P. Nedelcu

TRIBUNALUL CIVIL DIN MARSEILLE

Audiența de la 17 Ianuarie 1906

Imobile prin destinație.—Unelte.—Mașine.—Căzi.—Motoare.—Filtre, etc.—Ipotecă (art. 1777).—Art. 524 C. civ. fr. (468 C. civ. rom.).

Diversele aparate, unelte și mașini (căzi, motoare, filtre, etc.), cari servesc la producerea și manipularea vinului și cari formează un tot din care mai multe părți nu pot fi scoase de pe loc, fără deteriorare, sau sunt aderente solului ori zidurilor, se consideră ca imobile prin destinație, fie pentru că au fost așezate de proprietar pentru serviciul și exploatarea fondului, fie cu spirit de perpetuitate.

Ipoteca care lovește un fond, se întinde asupra imobilelor prin destinație așezate pe acest fond, fără ca să fie nevoie de o stipulație expresă, aceste imobile fiind un accesoriu a fondului principal (art. 1777 C. civ.).

(Gazette des Tribunaux din 23 Februarie 1906).

Observație. — Imobilele prin destinație sunt niște lucruri prin firea lor mișcătoare, care nu fac parte integrantă din fond, dar care sunt privite ca alipite la acest fond în vederea destinației pe care le-a dat-o însuș proprietarul acestor lucruri.

Lucrurile mișcătoare, care numai prin ficțiune se consideră ca imobile din cauza destinației ce le-a dat proprietarul, se confundă cu însuși imobilul la care ele sunt alipite, așa că ele sunt vândute, legate, ipotecate și urmărite odată cu fondul (art. 493 Pr. civ.), afară de clauzele contrare care ar rezulta din voința părților.

Legea recunoaște două categorii de imobile prin destinație: 1° mobilele care devin imobile din cauza și în interesul serviciului și exploatarei fondului și 2° mobilele care nu sunt necesare pentru exploatarea fondului și care nu se consideră ca imobile decât din cauza voinței proprietarului, care le-a așezat pe fond în spirit de perpetuitate sau veșnicie. Voința sa singură, în acest din urmă caz, nu este suficientă pentru a imobiliza; ea trebuie să se manifeste într'un mod neîndoelnic prin oarecare semne externe, spre a prevesti pe cei de al treilea.

Fac parte din categoria întâi: teascurile, alambicurile, adică aparatele destinate a destila lichidele, căldările, căzile, iar nu lăzile, după cum din greșală se exprimă textul nostru; motoarele, filtrele, vasele, butoalele sau boloboacele mari sau mici, precum și toate aparatele cari servesc a preface produsele fondului în vin, spirt, oțiu, etc. (Cpr. Aubry et Rau, II, § 164, p. 15 urm. (ed. a 2-a); D. Alexandresco, t. III, p. 163 urm. (ed. 2-a). Sentința tribun. din Marseille, a cărui sumar s'a reproduș mai sus, este deci, în această privință, conformă doctrinei și jurisprudenței.

În cât privește punctul al doilea decis de tribunal, se admite de asemenea fără discuție de către autori și tribunale, că ipoteca se întinde de drept, nu numai la toate imobilele aderente pământului, dar și accesoriilor mobiliare considerate ca imobile prin destinație. (Cpr. Trib. Ilfov, Dreptul din 1882, No. 9; Cas. fr. D. P. 68. 1. 269; Sirey, 86. 1. 417; D. P. 87. 1. 293; C. Douai, Sirey, 88. 2. 115; C. Caen și Paris, D. P. 76. 2. 57 și 239; Baudry et Chauveau, Des biens, 96; Aubry et Rau, III, § 284, p. 667 (ed. a 5-a); Baudry et Loynes, Privil. et hypothèques, III, 1944; Guillouard, Idem, III, 1513 și 1523; Laurent, XXX, 202; P. Pont, Privil. et hypothèques, I, 371 urm.; Troplong, Idem, II, 399; Thézard, Idem, 64; André, Régime hypothécaire, 954; Colmet de Santerre, IX, 78 și 78 bis I; Laurent, XXX, 202; D. Alexandresco, t. III, p. 176, text și nota 1 (ed. a 2-a), etc. (N. R.)